

JURNAL DE ȘTIINTE.

PREȚ DE 4 ORI PE LUNĂ

Pretul abonamentului:
București..... 64 lei pe an
Districte..... 69 — —

REDACTORI:

Dr. C. ESSARCHU și LI. D. ANANESCU.

ABONAMENTELE

se fac la Redacția, strada Serafin, ce'i dice și a Pensionatului No. 10, în dosu Coltzi, și la DD. Librari.

COPRINDERE:— Instrucția și Educația. Consil. General al Instrucț. Defect totităț le legei școlare. Isvorul Dureri. Focul. Varietăți.

INSTRUCTIA și EDUCATIA.

« Ne se poco io vi dia, da imputar sono
Chè quanto io posso dar, tuto vi dono
Ariosto.

Dacă puțin ve dau un sunt de imputat
Căci cât pot da, tot ve dau.

« Populul care are cele mai bune școli
este cel d'ânteu dintre populi; dacă nu
este astăzi va fi mâine.

(« Jules Simon » L' Ecole)

CONSILIUL GENERAL AL INSTRUCȚIUNII PCB LCE.

Consiliul general al Instrucțiunii publice a început lucrările sale.

O comisiune compusă de cinci membri, Prea sfinția-sa Episcopul Genadie, DD. Sc. Fălcoyanu, Odobescu, Fontaninu, Essarchu, fu mai întâiu aleasă ca să elaboreze regulamentul interior al consiliului. Articolele regulamentului fără discuție în șanță generală cu mult ordin și demnitate.

S'a distins mai cu sémă în această discuție ex-ministrul Instrucțiunii publice D. Odobescu pe care comisia sus-numită însărcinase drept raportor.

D. Odobescu are cunoștințe întinse asupra organizării instrucției mai întote statele Europei și prezența sa în sinul Consiliului general este de o mare utilitate.

Doritor de a 'și vedea ideile sale câștigate prin studiu și cugetare puse în practică, arăta o ardoare demnă de totă lauda.

Observăm însă că Consiliul general va fi convocat în toți ani și dorim ca în această sesiune să se ocupe mai cu sémă de chestiunile urgente, de dificultățile foarte mari la care ar da naștere o aplicație prea precipitată principiilor și articolelor noii legi a Instrucțiunii publice.

Chestiunile relative la organizarea Instrucției sunt cele mai grave.

Persoanele care compun Consiliul general sunt fără îndoială cele mai competente asupra aștor chestii, dar totuși își vor mai putea înmulți cunoștințele pino în sesiunea anului viitor, când atunci maturi de o lungă reflexie și un lung studiu asupra trebuințelor Instrucției la noi în țerră, vor veni să rezolve chestiile cele mai grave și cele mai complicate ce n'ar trebui pôte să atingă în sesiunea acesta.

De ar face tot în această sesiune, ce ar mai rămânea pentru sesiunile viitoare?

Consiliul s'a împărțit în comisiuni care 'și au distribuit lucrările.

Prima comisiune, care s'a ocupat cu chestiile relative la învățământul primar 'și a terminat lucrarea, și raportorul său, D. Essarchu, a citit în șanța generală raportul care a intrat în deșbaterea Consiliului.

A doua comisiune se ocupă de învățământul secundar, și o a treia, cercetază îmbunătățirile ce s'ar putea aduce învățământului superior.

Există asemenea o comisiune pentru a se ocupa cu învățământul privat.

Timpu e foarte scurt, consiliul neputând a se aduna de cât opt zile în urma epocii fixate de lege; sesiunea sa după lege se sfârșesce la 25 Septemvrie.

Sperăm însă că această sesiune nu va fi ste-

rilă. Mai multe questii importante vor fi desbătute, unele chiar rezolvate și se vor înlătura pôte mai multe inconveniente ivite dintr'o prea mare grăbire de a pune în aplicare de o dată iar nu într'un mod trep'at noua lege a instruc-

țiunii, precum și prin elaborarea unor programe a căroră aplicație în schóle a parut de natură a da nascere la multe dificultăți.

E.

DEFECTUOSITATILE NUOEI LEGI SCHÓLARE

(urmare *)

Consiliulu General alu Instrucțiunei Publice.

Dintre tóte organele prepuse de legea instrucțiunii, acela care ni se pare a promite cele mai fericite rezultate, este *consiliulu generale*, compus din elemente atâtu varii cât și în parte proveninde din sorgintea nobile a electivității. Consiliulu generale va ajunge, nu ne îndoiim, scopulu legiuitorului. Elú l'arú aגיעe ânsă multu mai rapede și mai sigur déca legea era mai pucin injustă în privirea tuturor schólelor din țerră, mărginind dreptu ú de alegere pentru acest Consiliu, numai la trei orașe: Bucuresci, Iasi și Craiova.

Întellegem si apreciam scopul legiuitorului când ere un Membru pentru consiliul generalu de la fiă care schólă profesională séu reale; dar nu întellegem pentru ce otărăsce ca tóte schólele secundare din țerră se alégă, după ce mărginesce numerul membrilor învățământului secundar la 5. Ce se întâmplă cu asemenea dispozițiuni? Ceca ce s'a întâmplat chiar acum la prima convocare a consiliului: s'a pusu în miscare electorale schólele secundare și apoi Ministrul nu a pututu chiama reprezentanți decât de la Liceulu Sf. Sava din Bucuresci, Liceulu centralu din Iassi, seminarulú din Vélcea, Liceulu din Craiova și Liceulu din Bêrladu. Pentru ce dar a alesu profesorii din Botoșani, Buzeu, Argeșu, Ismail, Roman, Huși? Era de doritú séu defigerea a câte unu delegetu de fiăcare schólă secundară, séu cel pucin trebuia ca legea se prevédă convocarea profesorilor de la tóte schólele secundari în unul și același colegiú secundariu, că atunci, după o prealabile întellegere între ei, să trimiță Ministerului una și aceeași listă.

(*) Veđi No. 32 și 33

O altă defectuositate a legiei este că ea nu lămuresce bine care anume schóle trebuie a se socoti profesionale. La artic. 4 se numără între schólele secundare schólele *de belle arte* ca și cele profesionale. Dar schólele de belle-arte, schóla de musică, acea de pictură, chiar înssi Seminarele, nu sunt elle și profesionale?

În fine doue nelămuriri mai mult ce se nasc la aplecarea articolelor din lege relativ la alegerea membrilor consiliului generale sunt și acestea: 1: femeile institutrice și profesóre au și elle dreptul de alegere și de eligibilitate?

2. Profesorii de națiune streină publici și privați au ei dreptul de a alege?

Nu putem să intrăm aci în amerunte asupra acestor doue întrebări, dar elle nu lassă de a cere o deslegare de la cei în dreptna o da.

O modificare urgentă ce am propune în privirea Cons. generale, ar fi relativa la epoca de convocare. 1 Septembriu vine reu pentru schólele primare și sec. și în vacanți pentru învățământul superior și atunci se întâmplă că colegiile acestea să nu se pótă întruni cum s'a întâmplat la Iassi, seú ca împedică cursul schólelor primare și secundare care încep la acea epocă prin absentarea de la catedre a membrilor numiți la consiliu

În sistemul nostru, la consiliu generale se trâmít membri din consiliile academice regionale și din tóte ramurile învățământului prin alegere ast fel combinate, că la elle ieu parte tóte scólele, făr' a se occasiuna perderi de timpú și de baní cu aducerea la un singur loc a alegătorilor.

Noi facem apoi din consiliul general corpul carele sub președința ministrului urméză să mênțiă unitatea de devotiune a instrucțiunii publice și private lasată de almintrelea mult mai liberă și mai descentralisată prin înființarea consili-

lor academice regionale a comitetelor centrale județiane.

Ca consecvență acestui rol ce am voi se aibă cosiliul general, noi îi dorim mai largă acțiune decât îi dă legea nouă a școlălor. In sistema noastră consiliul general nu este numai corp consultativ dar și supremul tribunal al conțențiosului învățământului public și privat. Așia am crede că asigurăm mai multe garanții pentru stabilitatea atât de necesaria in corpulu profesore, dând numai consiliului Generale dreptul de a pronuncia destituirea unui profesore și lasându consiliilor academice regionale și ministerului numai dreptul de suspensiune, până la hotărârea consiliului generale.

Ecö materiile in care credem că consiliul general se cuvine se aibă vot deliberativu.

a) Judecata și destituirea profesorilor,

b) Deschiderea de schole noue secundare, profesionale și superiöre.

c) Facerea regulamentelor de examene, concursuri, internate, și in genere töte decretete de regulamintare a vre unui § din legea relativă la instructiune.

d) Publicarea de concursuri pentru compuneri și traduceri de cărți didactice.

e) Defigerea ajutořelor pentru școlăle comunale și secundare libere etc.

— Defigerea concursurilor pentru burse in țeruă și in streinătate.

f) Regularea cărților didactice, ascultându pururea avisulu consiliilor academice Regionale.

g) Cercetarea și regularea protestelor contra alegerilor de membri la comitetele centrale in a doue instanțe;

h) Constatarea cererilor la pensiune de retragere a vre unuia din membri corpului profesore.

i) Recursurile și afacerile conțențioșe, precum: obțineri de grade, concursuri dinaintea comitetelor centrale, consiliului academic și facultăților; deschiderea de școlă private oprite de consiliul academic, refusurile de autorisări pentru cursuri libere și deschiderile de școlă private și töte afacerile disciplinari relative la institutori și profesori publici și privați.

(va urma)

V. A. U.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ISVORUL DUNARI.

Unul din rürile ce'le mari alle Europei, care udă laturile despre resărit și miadă-đi a țerrei nöstre și asupra căruia s'a îndreptat acum atnția comericiului ș'a diplomăției este Dunărea.

La Greci și la Romani purta numele de *Danubius* până apröpe de Orșova, și de *Ister* până la Pontul Euxin (Marea negră) Mai multe suveniuri istorice se raportă la acest mareț rü. Termurile salle au fost adesea marturi la o mulțime de lupte faimöse, atât la vechi Romani, cât și in secolul median și in timpii moderni. D'aceea cu drept cuvint merită să atragă atențiunea nöstră.

Este renumit in istorie Podul lui Trajan peste Dunăre in dreptul orașului Severin, peste care a trecut coloniile in Romănia, și a gonit pe Daci. Töt asemenea este și podul lui Darie in dreptul Brăili, peste care a trecut armata sa și a bătut pe Schiți.

Danubiu isvoraște din Pădurea Negră, din Baden apröpe de capela St. Martin, și pörta numele de Breg sau Brieg până la Donaushingen unde se mai măresce printr'un alt rü mic. (veđi gravura). Din greșelă s'a cređut altă dată că fontăna de la Castelul Prinților de Furstenberg la Donaushingen este isvorul acestüi mare rü. El curge de la Apus spre Răsărit; din Baden intră in Wurtemberg și devine navigabil la Ulm; priimesce in el mai multe riuri, precum Tisa, Sava, Oltu, Prutu etc. și se varsă in Marea negră prin cinci sau șapte guri din care 4 sunt mai insemnate: Kilia, St. George, Sulina și Dunăvetz; și aceste pot încă să se reducă la doue ramuri principale formând delta Dunării.

Comericiul Dunării fără să fie așa insemnat ca al Rhinului și al Elbei este cu töte astea destul de important.

Navigația sa a luat un sbor mare, de și încă are öre care dificultăți ințre Serbia și Romănia. din

causa rocilor teribile. La trecerea ei printre Carpați, la Adacale; țărmurile ei nu sunt așa frumoase ca acele ale Rhinului.

„Se găsesc în Dunăre o mulțime de pesci, dar cei mai comuni sunt: Crapu, Morunu și Cega, a căror carne fragedă este cunoscută de toți.

Iată ce citim în privința acésta în relațiile D. J. Quin 1).

„Intrând în batelul nostru, ȃice el, urmarăm navigația noastră între stincile giganti e grămădite într'un mod foarte neregulat, și prezentând o diversitate înfință de forme streine și câte o dată așa de îngrozitoare în apariții, în cât ar pute cine-va crede că se află într'o regiune încântătoare. Pe urmă plecând de la Orșova în trăsura, ajunserăm' îndată la celebra pörtă de feru a Dunării. Este acolo un șir de repețisuri, că oră se dă acest nume din cauza marii dificultăți d'a le trece, de natură impenetrabilă și de culoarea feruginoasă a rocilor care formedă complet albia riului într'o întindere de 3 mile.

„Aste roce cu tóte că spălate de mult timp de ape, sunt așa de ripoșe în cât în timpul când riul găsia o eșire prin masa lor presintă felurimi de forme singulare.

1) Căletorie pe Dunăre de la Pesta la Rutchouc în a. 1836.

„În minutul când Dunărea este foarte scădută rocele cu aspectul lor îngrozitor rămâne expuse la vedere; ar crede cine-va că vede ici și colo monstri infernali cu gura deschisă.

„Când riul este la înălțimea ordinară, umplut prin curgerea atăor aflinți, mugetul valurilor salte precipitându-se și strebătind pörta de feru e purtat de vinturi la mai multe mile în vecințate semănând cu șgomotul repetat al tunetului.

„Prin urmare este încă obligat d'a transporta mărfurile pe bateluri care ținu mai puțină apă. și căletori continuă drumul lor pe uscat când un vapor vine să i priimască.

„Timpul ne va învăța dacă este dat geniului omului și trebuințelor civilizației d'a remedia aceste mari inconveniențe.

Iată cum se exprime căletorul I. Quin sunt acum 30 ani.

De atunci tóte au mers înainte, arta nautică s'a perfecționat prin ajutorul sciințelor phisice, și batelurile strebat acum riurile și mările c'o iuelă extraordinară și Dunărea a devenit unul din cele mai importante riuri ale Europei.

A

FOCUL.

Am vorbit în No. 19 și 20 despre caldură cauzele și efecte ei; în No. 26, 27 și 28 am vorbit despre lumină; acum ca să complectăm idea noastră mai adăogem câte-va cuvinte asupra focului ca sorginta luminei ș'a caldurei.

Focul a fost obiectul adorațiunii unui mare număr de popoli. La cei vechi, Perși privia cultul focului ca partea fundamentală a religiunii lor și țeremoniile acestui cult sunt descrise cu amenuntu în cartea lor Zend-Avesta Persi salutau în tóte diminețile sórele resărind, simbolul focului celui mai pur; ei priviau focul ca protectorul lor și conservau în sanctuarii particulare focul sacru ce nu trebuia să se stingă nici o dată. Persi actuali au conservat încă tóte ceremoniile vechilor Persi în privința focului. Pyr asbeston la greci ardea ne încetat la

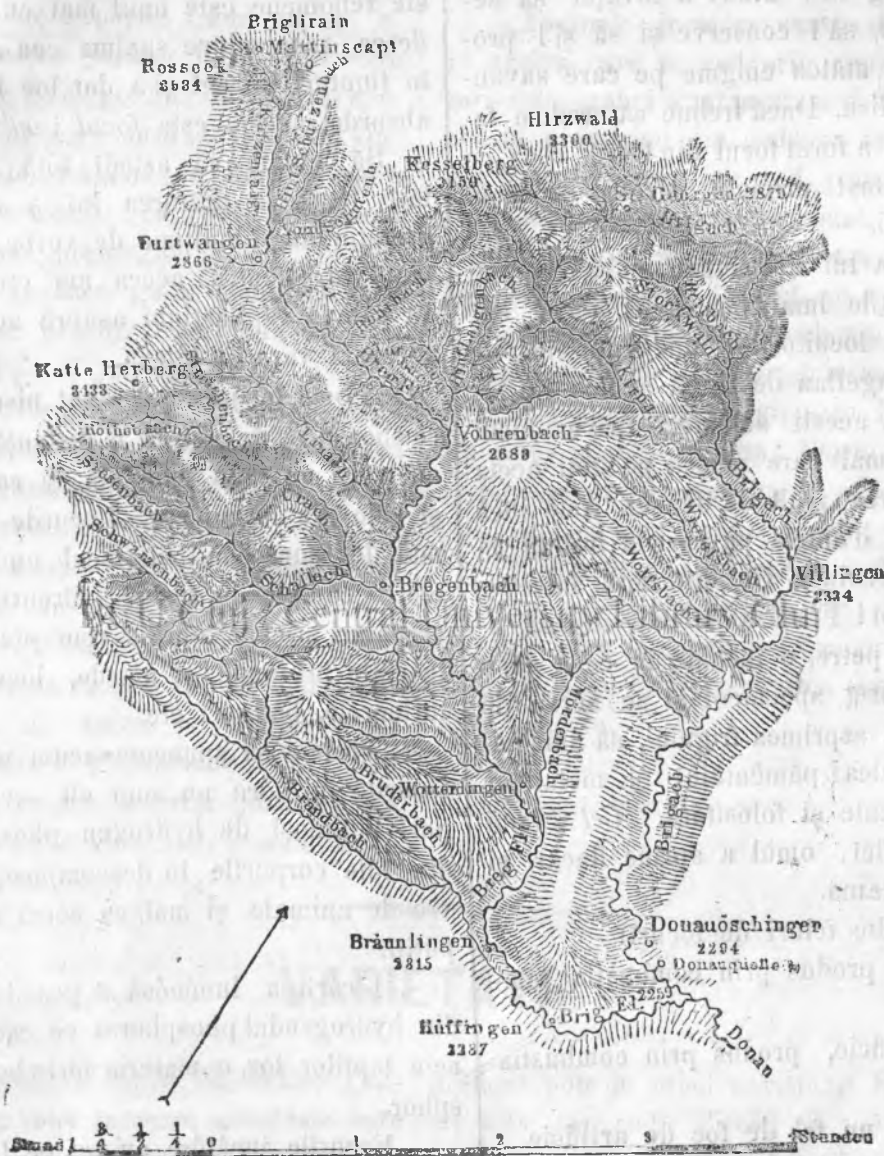
Athena și la Delphi, focul ce întreținea la Roma preotesele Vestei, cultul lui Vulcan, aduc aminte încă îndeirea focului, credință comună tuturor popuilor de origină pelagică; se găsesc asemenea și în religia Peruvianilor.

Focul împle totă natura și póte cine-va privi ca o minune cum nu se aprinde pământul; el scințiază din petritele cele mai tari, circulă în undele ce'i dau fluiditatea și miscarea; plantele, animalele, aerul chiar sunt strebătute de foc, pe când asupra capetelor noastre strelucesc mii de stele înflăcarate, de la aceste meteore scintietóre care se formeză în aer până la sori regeneratori — Isvóre ferbinți es din sinul pământului, vulcani înflăcărăză munții și asverlă torențe de flacări; trăsnetulu din nuori cade asupra pădurilor. Dar lucru și mai îngrosi-

tor! omul tine în mâinile sale acest element terribil care se mărește și se reproduce de sine.

Cu toate acestea focul care poate distruge tot ce atinge este creatorul și regeneratorul universului; îl animă, îl coloră, îl înfrumusețază și îi dă viața la toată Natura.

Puterea focului este minunată. Natura se destăpă cu lumina și adorme când soarele a dispărut după orizont; atunci fie care animal și caută culcusul, omul simte ochi grei, și ar dăce că viața și gândirea l-au părăsit; plantele chiar se închid când se apropie noaptea și

ISVORUL DUNARI.

par că se dau somnului împreună cu toată natura. Dar când rațele soarelui perd forța și frigul urmăzează dulcilor călduri, arbori se despăie de foi, ultimile flori se vestejesc și cad; passerile fug de ținurile pustii și patrupezele se retrag în visuinile lor asternute cu muschi.

În timpul ernoii toată Natura, în climatele noastre pare că este amorțită, însă iudată ce vine primăvêra facia universului se reînnoiește. Așa verdeța, florile, secerișurile, padurile, patrupezele carele populăzează, passerile și insectele carele animă, toate acestea suntem datori unui globde foc,

Sórele, pus la o distanță de mai multe milióne de leghe de noi și care arde neincetat fără să se consume.

Cadrul jurnalului nostru nu ne permite a intra în diferitele hypotese asupra naturei Sórelui, ne mânginim pentru acum, la efectele căldurei și alle focului.

Dar cum a conosciut focul ómenii cei d'anteiu? unde 'lau gasit? Cine'i a învățat să se serve cu densul, să'l conserve și să și'l procure după voință; atâtea enigme pe care savanți nu le pot explica. Dacă trebuie să credem fabulei, Prometheu a furat focul din Ceru, ceea ce va se dice c'a fost primul care a conosciut întrebunțările lui.

Descoperirea lui Prometheu nu se respandi egal in toate părțile lumi pentru că focul era încă necunoscut locuitorilor uniea din insulele Mariane când Magellan desbarcă acolo: La început se dice, că acești selbateci privea focul ca un fel de animal care mușcă pe toți aceea ce se apropie prea mult de densul. Asta idee pare c'a fost cea d'anteia pe care a trebuit să înspire vederea focului. Ce differință între acești populi și noi! Flacăra ne este supusă, o mul o smulge din petre, o închide in casa sa, o scimbă într'un măreț spectacol și se serva de densa ca să imoe asprimea frigului, să lumineze noptile și să dea pământului și metalelor noastre forme plăcute și folositoare. *Cel Etern* a creat lumina și alei, omul a aprins flăcări și și-a făcut o și eternă.

Sunt mai multe feluri de focuri:

Focul comun produs prin combustia lemnelor.

Focul de artificie, produs prin combustia unor elemente.

Focul chinez, un fel de foc de artificie.

Focul gris, produs prin inflăcărarea repede a gazului hydrogen carbonat ce se degage în interiorul minelor de cărbuni. Lucrătorii ca să fie apărați de inflamația acestui gaz periculos, au un fel de lampă învelită într'o pânză rară metalică numită lampa de siguranță a lui Davys.

Focul erratic sau jucător. etc. etc.

Asupra acestui din urmă: *Focul jucător*,

reproducem din *Museul Național* cuvintele Dnui Alexie Marin, profesor de Chimie la Facultatea de științe din București.

„Populațiunile noastre de la țerră sunt bintuite d'o mulțime de superstițiuni și sunt încă foarte departe d'acea înaintare ce le-ar permite, cu, o cugetare liniștită și c'o serenitate de spirit să examine feenomenele naturei. Între aceste fenomene este unul mai cu sémă; care adesea pôte aduce spaima cea mai îngrozitoare în ținuturi întregi și a dat loc la mii de basne absurde; acesta este *focul jucător*.

„Să notăm că astăzi totă lumea nu este fără témă la arătarea lui și că circulă mai pretutindui o mulțime de vorbe ridicole în privința sa, pentru aceea am creșut de folos a da câteva esplicațiuni asupra acestor focuri ce se arată vara și toamna.

Focurile jucătoare sunt nisce mici flăcări ce sbor ușor în aer la o distanță de pământ ce nu trece de talia unui om, și care se arată ici și colo din întâmplare. Locurile unde se arată mai des sunt cimitirii (locul unde se îngroapă morți), câmpile de resbel, smîrcurile brăsdate de crepături și care coprind remășițe organice, văile cele profunde și umede, locurile mâncate, turbierele, băligari etc.

Trebue să spunemu acum mai înainte că focurile jucătoare nu sunt alt ceva de cât vapori luminoși de hydrogen phosphorat, ce ese din toate corpurile în descompoziție, din cadavre de animale și mai cu sémă din pesci împuși.

„Licărirea luminosă a pescilor morți vine din hydrogendul phosphorat ce ese după suprafația lapților lor, o materia foarte bogată în phosphor.

„Focurile jucătoare au tot ce trebuie spre a aduce spaima în mijlocul populațiunilor puțin luminate; elle se dierec numai nóptea și tóid'una prin locuri îngrozitoare. Altă dstă vedându-se ne încetat retăcind prin cimitirii, împrejurul spânzurătorilor, unde materia animală era respândită cu abundanță, se socotiau ca o arătare de strigoi, de spirite rele și de suflete condamnate (osîndite) care vin să caute victime noi pe pământ.

„Sub apăsarea acestei superstițiuni era gata grósa la apropierea unui foc jucător și toți fugea de el când se arăta; dar el nu stă nemiș, cat când fuge sau se apropie cine-va de el; și acesta a mărit și mai mult spaima.

„Focurile jucătore se iau dup'aceia ce se feresc de elle, dar și fug de aceia ce le gonese. Miscarea înainte și îndărăt a acestor mici ilacăre este lesne de explicat: Când un om aflându-se lângă un foc jucător face o miscare repede spre a fugi de el, produce în dărătul spatelui seu un gol, pe care aerul încunjorător vine să umple cu uțelă, trăgând cu densusul ușóra flacăra phosphorescentă; cu cât alergarea fugătorulei este mai prelungită și mai repede, cu atât mai mult se face golul îndărătul seu, și cu atât aerul se precipită mai mult în acel gol împreună cu focul jucător.

„Dar dacă în loc d'a fugi de densusul alérgă cine-va spre el, atunci împinge aerul înaintea sa și gonesece flacăra silind'o a urma mișcarea de întórcere a aerului.

„Altă dată se atribuia fenomenul focului jucător unui roi de mici insecte luminóse, dar astăzi nu mai este îndoială că hydrogenul phosphorat, un gaz grețos ce ese din cadavre, este adevărata cauză; de aceea pe unele locuri se numesce *luminarea cadavrelor*.

„Proprietatea ce au focurile jucătore d'a se înflacăra de sine le vine dintr'o materie nu-

mită phosphor de hydrogen liquid, ce se află în soluțiune în gazul hydrogen phosphorat, care se aprinde venind în contract cu aerul și dă o flacăra albă prea vie. Focurile jucătore sunt luminate ziua ca și nóptea, dar strelucirea a erului împedecă d'a vedea lumina lor cea mică; se sting ca și o luminare în care sufiă cine-va.

„Focurile jucătore sunt de două feluri: 1° acelea care se ved prin cimitirii și prin locurile de resbel sunt produse de hydrogen phosphorat provenind din cadavre în descompoziție

2° Acellea care se ved prin smircuri sunt produse de hydrogen carbonat, gaz inflamabil care a rfi aprins atâtia óra pintru'o cauză externă óro care, póte și de trăsnet, apoi arde neîncetat.

Focurile de hydrogen carbonat sunt fórte rare în lume, cu tóte astea se găsese și în țerra nóstră în plaiu Slănic lângă satu Lopatari pe cósta unui munte, numituș *Clana lui Smolean*.

Țerrani de prin pregiur 'l numesc focul nestins, căci ei așa 'l au pomenit arđend neñcetă, și și nópte. Acolo merg ei de se încălđesc, 'si ferb apa și fac bucate etc. Am putea trage óre-care folóse dintr'acestu combustibilu natural, dac'ar fi în vecinătatea vre unni oraș sau chiar ș'acolo.

A.

VARIETATI.

Tutunul în China. Se serie din Pekin: „Tutunul ce se cultivă aici în mare cantitate este cu foi mari, cu margini prelungite și cu flori roșetice. Celebrul botanist Endlicheher nu îndrăsnesc a se pronuncia asupra originéi tutunului Chines. Se crede că n'are altă patrie deosebită d'aceea a tutunului din Europa, căci obiceiul d'a lua tabacul pe nas nu se urcă de cât la câți-va ani, și al pipei nu s'a respândit de cât de la începutul dinastiei actuale; înaintea astei epoce erau legi care opréu pe Chinesii de acesta, făr înd'ială pentru că acesta era o modă nuă și străină în-

trodusă póte de primi navigatori Europeni. Afară de asta am audit dicend că nici o carté veche nu pomenesce de tutun. Asta-đi tótă lumea fímă, bărbați și femei chiar, câte o dată și june copile de 15 ani, O femeé tartară nu va eși nici o dată fără să aibă în mână sau atirnatu la haină o lungă pipă, o pungă frumósă cu tutun cusută și un amnar. O damă cum se cade ese însoțită de o servitóre, care n'are altă trébă, de cât aceea d'a umple sau a aprinde pipa stăpânei sale. Iasca ordinariă de care se servă, se face cu foile uscate și slărămate bine dintr'un carduaceu (un fel de

ghimpe din familia compuselor) comun în munții lor pe care îl măia în apă tare și din care face apoi un fel de chărtie grosă. Se servă încă spre același obiect cu căpățâni cöpte de typha sau masetă (o plantă din familia typhaceelor monocotiledóne):

Missionarii Portugesi au învățat pre Chinesi a face și a lua tabac în formă de pulbere mărunță; acestia îl parfumă cu apă de trandafir s'au mai bine cu foi de Mo-h-boia sau Nyctanthes ce vine despre miadă și care la Pekin nu crește de cât în florării.

Isthmul Panama. Lectori nostri și adue aminte că D. de Leseps printr'o perseveranță îndelungată a putut în fine să ajungă la scopu său: a tăiat isthmul Suez și a unit Mediterana cu Marea-Roșie. Acum D. E. Menu de Saint-Mesmin a resumat într'o scriere a sa proiectele relative la marea chestie a tăieri Isthmului de Panama ca să împreune cele două oceane, proiecte care au fost propuse, și care au început a se și executa.

Iată cum termină scrierea sa în privința acesta „Ori care ar fi proiectul ce adoptă céneva, va înfăcișa tot d'o dată speculatorului o ocazie, din nenorocire prea rară ca să facă o trebă bună, asociindu-se la o operă umanitară, făcând o faptă bună, și omului politic, filosofului, o forță nouă pusă în serviciul civilizațiunei. Nu este o putem spune, o singură putere în Europa care să nu se intereseze de tăierea isthmului american. Russia, Anglia, Hollanda, Franția, Spania, Portugalia și dau mâna într'acéstă mare idee. Fie-care dintr'aceste nații au acolo interesul și gloria sa. Russia intră în relații mai lesne cu stabilimentele Americane și Asiatiche; Englitera, urmând o linie mathematică, merge de la Liverpool în Australia; Hollanda găsesce la 5000 leghe mai puțin interesele comerțiului său: Spania, Portugalia, Franția în fine, se apropie de China, de Japonia, de Moluca, de Noua Caledonia etc.

„Pentru marea navigație știința nautică se modifică: legea providențială a curenților atmosferei vine într'ajutorul marinarilor, căile equatoriale se populéză, și nu în zadar Creatorul distribue

într'aceste regiuni puterea vânturilor alizee!). Washington resistă; dar ce'mi pasă. Go head. . . .

Cu toate rivalitățile unirea eellor două oceane se va face; ostilitățile declarate, mană-operele sutterane, rezistențele passive vor fi învinse, și îndată, sperăm că isthmul Panama se va deschide ca să lasse trecerea corăbilor, aste trăsuri de unire a populilor, care măsurând mările, fac, ca nisce focare călletóre să radieze împrejurul lor viața, lumina și avuția.

Iată cum prin curagiū și perseveranță națiunile merg înainte la culmea civilizațiunii.

Chemarea Ploi cu tunuri și cu clopote

D. Le. Maout a observat că sunetul clopotelor și al tunurilor are o mare influință asupra temperaturii aerului, și prin urmare asupra vânturilor și asupra ploii, prin alte cuvinte este posibil a face se plouă sau se bată vânt slobozind tunuri. După număröse probe D. Le. Maout termină prin conclusionile următoare.

Iată confirmat într'un mod determinat propunerea mea d'acum dește ani, în epoca bombardari Sevastopolului dicem: *că este în puterea omului d'a face după voința ploie și vânt și acesta prin ajutorul tunurilor și al clopotelor.* La început vorbele mele, urméză D. Le. Maout, au găsit mulți necredincioși, dar astăzi, grație Domnului, numărul necredincioșilor s'a micșorat și fiecare lovitură de tun aduce partizani noi. Începe a se admite că D. Le. Maout pöte să aibă dreptate și că pöte, a descoperit una din legile importante ale naturii.

Se vede D. Le. Maout este un omu convins, numai noi ne întrebăm mai mult cu frica de cât cu orgoliu (mândrie) unde se va opri progresul științelor *dacă omul ajunge să facă după voința ploie și vânt; Ce se va întâmpla dacă voințele sunt contrarii, d. că spre ex. o țerră voesce plöie și alta doresce timpu frumosu, și fac resbel?*

Dar nici asta nu pot, pentru că tunul tras de o parte sau de alta va face a câștiga cauza aceea din părțile belligerante care a dorit plöie.

Se vede că și la noi aveau trebuință de plöie în ziua de 3 August d'aceea au slobozit tunuri.

Vânturi regulate care bat pe mare între tropice și Equator.